

> Ο Στάθης θα λείπει για λίγα τεύχη.

Εκλογές και πολιτικό σύστημα

■ ΤΟΥ **Ιάσωνα Κωστόπουλου**

Βρισκόμαστε εν μέσω μιας ακήρυκτης, αλλά έντονης και πυκνής προεκλογικής περιόδου. Κάτι τέτοιο γίνεται φανερό από τη στάση και τις κινήσεις όλων των κομμάτων, αλλά και από τις δημοσκοπήσεις, που πλέον έχουν αρχίσει και πάλι να συμπεριλαμβάνουν ακόμη και τα ποσοστά συσπείρωσης των κομμάτων. Το βασικό χαρακτηριστικό αυτής της περιόδου είναι ότι κανείς δεν γνωρίζει και δεν μπορεί να γνωρίζει ακριβώς πότε θα προκηρυχθούν οι εκλογές. Η κυβέρνηση φαίνεται να προτιμά να τις αναβάλλει προς το παρόν, ώστε να κερδίσει κάποιον χρόνο και να διαχειριστεί το κακό «μομέντουμ» των σκανδάλων. Ωστόσο, γίνεται εμφανές ότι αδυνατεί να καθορίσει τις εξελίξεις, οι οποίες είναι πυκνές και εξελίσσονται σε όλα τα επίπεδα: εντός της Κ.Ο. της, στην αντιπολίτευση, εντός της χώρας, αλλά και διεθνώς. Επομένως, δεν αποκλείεται να βρεθεί προ εκπλήξεως.

Το ίδιο ισχύει και για τις αντιπολιτεύσεις κάθε είδους, οι οποίες είναι ευθυγραμμισμένες πίσω από τη λογική του ώριμου φρούτου – περισσότερο λόγω πολιτικής αδυναμίας σε αυτή τη φάση. Έτσι, παρότι αυξάνουν τους τόνους, φαίνεται να μην έχουν πρόβλημα με μια παρατεταμένη προεκλογική αντιπαράθεση, η οποία θα μπορούσε να φανεί χρήσιμη ώστε να συγκροτηθούν και να αυξήσουν τα ποσοστά τους. Την ίδια στιγμή, όλες αυτές οι κινήσεις και η προετοιμασία εμπεριέχουν μια μεγάλη αντίφαση: Παρότι η

χώρα βρίσκεται σε μια στιγμή μεγάλης, σε έκταση και βάθος, πολιτικής κρίσης, με ιδιαίτερα επικίνδυνες διεθνείς εξελίξεις, που είναι βέβαιο ότι θα δυσχεράνουν τους όρους διαβίωσης, το διακύβευμα που θέτουν τα κόμματα είναι εντελώς διαχειριστικό. Δεν αφορά τα μεγάλα προβλήματα και την αντιμετώπισή τους, αλλά το ποιος θα είναι ο διαχειριστής τους.

Ιδιότυπη προεκλογική περίοδος

Το κομματικό σκηνικό βρίσκεται σε ιδιότυπη κατάσταση προεκλογικού πυρετού. Η κατάσταση της Ν.Δ., το πρόσφατο αντάρτικο που αντιμετώπισε, αλλά και το μασάζ του Κ. Μητσοτάκη προς τους αντιδρώντες, είναι ενδεικτικά των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η κυβέρνηση. Μια κυβέρνηση η οποία προσπαθεί να κατευνάσει την κοινωνία, προαναγγέλλοντας επιδόματα-ψίχουλα από τη φοροληστεία που κάνει, για μερικές και μόνο ομάδες, χωρίς όμως να μπορεί έτσι να αντιμετωπίσει την ακρίβεια που έχει φέρει σε δεινή θέση την κοινωνία. Παράλληλα, η πτωτική πορεία της κυβέρνησης στις δημοσκοπήσεις, η οποία πλέον βρίσκεται μόλις στο 20%, βάζει ένα χρονικό όριο στη διαχείριση της κατάστασης.

Αντίστοιχα, βέβαια, η αδυναμία της αντιπολίτευσης να δει έστω και μια στοιχειωδώς ικανοποιητική αύξηση των ποσοστών της, πέρα από τις εξελίξεις που επιβάλλει εντός της, παγιώνει την αίσθηση ότι θα μπούμε σε μια διαδικασία πολλαπλών εκλογών και συνεργα-

τικών σχημάτων διακυβέρνησης. Πράγμα που, παρότι όλοι λένε ότι αποτελεί ένδειξη μιας πιο δημοκρατικής διακυβέρνησης, στην πράξη ωθεί όλα τα κόμματα να οχυρώνονται γύρω από το ποσοστό τους, όσο μικρό και αν είναι αυτό, ως το μοναδικό εχέγγυο για το επερχόμενο παζάρεμα του πολιτικού τους ρόλου.

Έτσι, έχουν ξεκινήσει οι μεταγραφές, τα τηλεφωνήματα και οι συναντήσεις για την προηγούμενη, αλλά και την επόμενη μέρα των εκλογών. Τσίπρας, Καρυστιανού και, πιθανώς, Σαμαράς είναι τρεις από τους αστάθμητους παράγοντες της προεκλογικής περιόδου. Για τους δύο πρώην πρωθυπουργούς, τα ακροατήρια είναι συγκεκριμένα και, άρα, το ποια και πόσα κόμματα θα κατέβουν θα επηρεάσει στάσεις και αποφάσεις. Για τη Μ. Καρυστιανού, τα πράγματα είναι κάπως διαφορετικά, καθώς αφενός ενδεχομένως να αντλήσει ψηφοφόρους από όλο το πολιτικό φάσμα, αφετέρου –και ακόμη περισσότερο– μοιάζει να είναι η μόνη που έχει τη δυνατότητα να επικοινωνεί με την αποχή. Επομένως, η συμμετοχή της θα επηρεάσει όχι μόνο τον καταμερισμό των ψήφων, αλλά και τη δυναμική των κομμάτων.

Άρα, προκρίνεται από όλους μια παρατεταμένη περίοδος αντιπαράθεσης σε υψηλούς τόνους, όπου κανείς δεν προτίθεται να κάνει κάτι για να επισπεύσει τις εκλογές. Περίπου λες και παρακολουθούμε την κούρσα της «καλύτερης αντιπολίτευσης», η οποία θα πάρει το βραβείο της συμμετοχής σε

μια κυβέρνηση όταν αποσυρθεί η σημερινή.

Μακριά από την κοινωνία

Αυτή η κατάσταση του πολιτικού σκηνικού, που γίνεται όλο και περισσότερο κλειστό, αυτοαναφορικό και καρτελοποιημένο, έρχεται σε ευθεία αντίθεση με τις ανάγκες της κοινωνίας και της χώρας. Οι επιδιώξεις και οι μικροπολιτικές κινήσεις των κομμάτων αποφεύγουν επιμελώς να αναδείξουν το κοινά συμφωνημένο πλαίσιο μέσα στο οποίο κινείται η χώρα: Τη μετατροπή της σε κόμβο υπηρεσιών, ενέργειας, τουρισμού και στρατιωτικών βάσεων, χωρίς σοβαρό σχέδιο παραγωγικής ανασυγκρότησης, εθνικής κυριαρχίας, στήριξης της περιφέρειας, της παιδείας και του πολιτισμού.

Αυτό είναι το όριο και το βασικό χαρακτηριστικό του σημερινού πολιτικού συστήματος: το αφορά αποκλειστικά και μόνο η αναπαραγωγή του. Γι' αυτό και η συζήτηση για την πολιτική αλλαγή στενεύει στο πλαίσιο της απλής διαχείρισης: μερικά μικρά οικονομικά μέτρα, μια διαφορετική κουλτούρα σε επιμέρους ζητήματα και, εν τέλει, ένα διαφορετικό μείγμα διαχείρισης και διανομής της φτώχειας και του βαλτώματος που παράγει η πορεία στην οποία βρίσκεται η χώρα. Από τις αυτοδυναμίες που τελειώνουν μέχρι τις κυβερνήσεις συνεργασίας που προαναγγέλλονται, το ερώτημα δεν είναι ποιο σχέδιο θα αλλάξει την κατεύθυνση του τόπου, αλλά ποιος συνδυασμός δυνάμεων θα αναλάβει τη διαχείριση του ίδιου πλαισίου.

Γι' αυτό και κάθε αυθόρμητη κοινωνική έκρηξη, κάθε φωνή που ξεφεύγει από τα όρια της επιτρεπτής διαμαρτυρίας, γίνεται στόχος είτε για ενσωμάτωση είτε για συκοφάντηση και άγρια επίθεση. Πράγμα που ήδη συμβαίνει ενόψει της «μεγάλης μάχης», κατά την οποία το δίλημμα «Μητσοτάκης ή χάος» από τη μια, και ο ρηχός αντιμνηστακισμός χωρίς κανέναν όρο από την άλλη, θα επιχειρήσουν να καναλιζάρουν την ψήφο ή την αποχή της κοινωνίας, αποτρέποντας ακριβώς αυτό που θα ήταν σήμερα αναγκαίο: Τη συγκρότηση μιας πραγματικής πολιτικής διεξόδου έξω από τις ράγες του ίδιου καρτελοποιημένου συστήματος.

Στήλη... άλατος

■ ΤΗΣ **Λόλας Σκαλτσά**

Η αρχή του τέλους

Η Ευρωπαϊκή Ένωση άναψε το «πράσινο φως» για τα λεγόμενα νέα μεταλλαγμένα τρόφιμα, δηλαδή προϊόντα που προέρχονται από τις Νέες Γονιδιοματικές Τεχνικές (NGTs). Παρουσιάστηκε ως βήμα προόδου, ως απάντηση στην κλιματική κρίση και ως εργαλείο για πιο ανθεκτική γεωργία. Στην πραγματικότητα, όμως, πρόκειται για μια βαθιά πολιτική επιλογή με ξεκαθάρους κερδοσώμους: τις μεγάλες πολυεθνικές των σπόρων και των αγροχημικών.

Με τον νέο κανονισμό, η πλειονότητα αυτών των νέων γενετικά τροποποιημένων φυτών εξαιρείται από τους αυστηρούς ελέγχους που ίσχυαν μέχρι σήμερα για τους ΓΤΟ. Το πιο σοβαρό όμως είναι άλλο: καταργείται ουσιαστικά και η υποχρεωτική επισήμανση στα τρόφιμα. Ο πολίτης δεν θα γνωρίζει αν αυτό που βάζει στο πιάτο του προέρχεται από νέο μεταλλαγμένο φυτό. Χάνει δηλαδή το βασικό δικαίωμα της ενημέρωσης και της επιλογής.

Την ίδια ώρα, ο αγρότης οδηγείται σε ακόμη μεγαλύτερη εξάρτηση. Οι πατενταρισμένοι σπόροι και η συγκέντρωση ισχύος σε λίγες εταιρείες δημιουργούν ένα μοντέλο όπου ο παραγωγός δεν ελέγχει πια την παραγωγή του, αλλά λειτουργεί ως πελάτης πολυεθνικών. Η αυτάρκεια γίνεται εξαίρεση και η βιοποικιλότητα υποχωρεί μπροστά στο εμπορικό συμφέρον.

Η Ελλάδα, αντί να υπερασπιστεί τη μικρή οικογενειακή εκμετάλλευση, τα ΠΟΠ προϊόντα και τη μοναδική αγροτική της ταυτότητα, ακολούθησε τη γραμμή της ευρωπαϊκής απορρύθμισης. Σε μια χώρα που στηρίζεται στην ποιότητα, την αυθεντικότητα και την εμπιστοσύνη του καταναλωτή, αυτή η επιλογή μόνο ουδέτερη δεν είναι.

Πατί όταν ο έλεγχος του σπόρου περνά σε λίγα χέρια, δεν αλλάζει μόνο η γεωργία. Αλλάζει η ίδια η έννοια της διατροφικής κυριαρχίας μιας χώρας. Και τότε το ζήτημα δεν είναι απλώς τι τρώμε, αλλά ποιος αποφασίζει για την τροφή μας, την παραγωγή μας, και τελικά για το ίδιο το μέλλον της εθνικής μας ανεξαρτησίας.

Έφυγε από τη ζωή η ΕΛΛΗΝίδα Edith Piaf

Την Δευτέρα 27 Απριλίου 2026, έφυγε από τη ζωή η χαρισματική μουσικός, μοναδική ερμηνεύτρια, αλλά και καταπληκτική πιανίστα **Νατάσσα Μωϋσόγλου**, νικημένη από την επάρατη νόσο. Ήταν μόλις 51 χρονών. Ανυπότακτη, αλληλέγγυα, παρούσα σε όλους τους κοινωνικούς αγώνες, αντιφασίστρια, μαχήτρια και ευθεία προσωπικότητα, πάνω από όλα **άνθρωπος**. Ο ορισμός της στρατευμένης καλλιτέχνιδας. Παθιασμέ-

νη με τον λόγο των ποιητών αλλά και με τα έργα των μεγάλων Ελλήνων συνθετών, με τεράστιο ρεπερτόριο, που μετέφερε στο κοινό με αληθινό αίσθημα ευθύνης. Η πολιτική της κηδεία έγινε την Πέμπτη 30 Απριλίου 2026 στο νεκροταφείο της Καισαριανής. Καλό σου ταξίδι Νατάσσα – στο φως πάντα, εκεί που σου αξίζει...

*Ένας φίλος / συνοδοιπόρος
Στέλιος Διαμαντής*